

**SFÂNTA
ANASTASIA ȘAGUNA,
MAMA SFÂNTULUI IERARH
ANDREI ȘAGUNA,
MITROPOLITUL TRANSILVANIEI**

Apare cu binecuvântarea
ÎPS Dr. LAURENȚIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

EDITURA ANDREIANA
Sibiu, 2026

ISBN 978-606-989-216-9

7. A avut chip smerit, blând, dar luminat, ca al unei femei cu discernământ duhovnicesc și hotărâre, descris ca model autentic de maternitate și trăire în Hristos.

8. A purtat o cruce grea de-a lungul vieții (rămasă văduvă, în lipsuri materiale, amenințări legale), fără a-și pierde nădejdea și credința.

9. Viața sa este o mărturie a biruinței credinței în familie, într-un mediu ostil Ortodoxiei și culturii românești, într-un secol al presiunilor religioase și naționale.

10. A fost pomenită și cinstită de fiul ei cu evlavie profundă; mormântul său a fost marcat cu piatră de mitropolitul Andrei Șaguna, ca semn al recunoștinței.

11. A lăsat o amprentă vie în formarea caracterului și spiritualității unei personalități canonizate a Bisericii, Sfântul Andrei Șaguna, lucru care întărește valoarea educației sale duhovnicești.

12. Este un simbol al mamelor credincioase care își cresc copiii în dreapta credință cu rugăciune și jertfă, în ciuda piedicilor sociale sau religioase.

13. Este deja recunoscută prin Ordinul „Anastasia Șaguna” al Arhiepiscopiei Sibiului, distincție bisericească oferită monahiilor, mamelor și femeilor jertfelnice creștin-ortodoxe.

14. Viața ei este în deplină armonie cu învățătura ortodoxă despre familie, ascultare și mărturisire, fără abatere, dar cu o sfințenie tăcută și statornică.

CUPRINS

† Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, „Credința lucrătoare prin iubire” (Ga 5, 6) – chipul Sfintei Anastasia Șaguna	7
Diac. Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan, <i>Anastasia Șaguna, mama Sf. Ier. Andrei Șaguna. (1785 – † 17 ianuarie 1836). Argumente de canonizare</i>	11
Zoe Apostolescu, <i>Anastasier Șaguna</i>	23
Pr. Acad. Ioan Lupaș, <i>Anastasia Șaguna: viața unei mame credincioase</i>	25
Pr. Simion Radu, <i>Anastasia Șaguna (1785-1836)</i>	65
Pr. Lect. Augustin Faur, <i>O mamă vrednică: Anastasia Șaguna</i>	70
Maria Cunțan, <i>Pentru Lege</i>	100
***, <i>Lupta pentru dreapta credință a Anastasiei Șaguna</i>	100
Dr. Maria Berényi, <i>Originea și familia lui Andrei Șaguna (1808-1873)</i>	107
Pr. Acad. Mircea Păcurariu, <i>Copilăria lui Anastasie Șaguna și lupta sfintei sale mame pentru credința ortodoxă</i>	132

Drd. Maria Curtean, *Anastasia Șaguna. O icoană
a împlinirii* 146

Pr. Prof. Dr. Vasile Grăjdian, *O lucrare muzicală
dedicată Sfântului Ierarh Andrei Șaguna și
mamei sale, Anastasia Șaguna: „Pentru Lege”
(1943), poem dramatic bisericesc pentru cor,
soliști și orchestră, de Pr. Gheorghe Șoima
(1911-1985)* 170

Pr. Dr. George Piț, *Sfânta Anastasia Șaguna
– o prezență nouă în calendarul Bisericii
Ortodoxe* 198

Sf. ANASTASIA ȘAGUNA,
mama Sf. Ier. Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei

**„CREDINȚA LUCRĂTOARE PRIN
IUBIRE” (Ga 5, 6) –
CHIPUL SFINTEI ANASTASIA ȘAGUNA**

† Dr. LAURENȚIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

„Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi” (Ps 67, 36). Întru pomenirea celor plăcuți lui Dumnezeu, Biserica lui Hristos păstrează nu numai numele celor ce au strălucit prin mucenicie sau prin învățătură, ci și ale celor care, în smerenie și credință arzătoare, au lucrat mântuirea lor și a celor din jur. Căci „Dumnezeu nu caută la fața omului” (Rm 2, 11), ci privește la adâncul inimii, unde se plămădește credința cea vie. Între aceste suflete alese, care au bineplăcut Domnului prin viață curată și credincioasă, se numără și Sfânta Anastasia Șaguna, maică binecuvântată, purtătoare de grijă și pildă de răbdare și statornicie în credință.

Viața ei s-a desfășurat într-un timp în care credința ortodoxă era supusă multor încercări. Perioadă marcată de transformări profunde în spațiul central și est-european, în special în cadrul Imperiului Habsburgic, secolele al XVIII-lea și al XIX-lea sunt caracterizate

de o intensificare a politicilor confesionale, care au avut drept scop reorganizarea și, în anumite cazuri, uniformizarea religioasă a populațiilor aflate sub autoritate imperială. Pentru comunitățile ortodoxe românești din Transilvania și din regiunile învecinate, acest context a generat o serie de tensiuni și provocări. Presiunile pentru adoptarea altor confesiuni, limitările instituționale și dificultățile în menținerea unei identități religioase coerente au constituit realități cotidiene.

În acest context, fidelitatea față de Ortodoxie a Sfintei Anastasia reprezintă rezultatul unei asumări conștiente, uneori în contradicție cu presiunile mediului social și politic. În astfel de împrejurări, cuvintele Sfântului Apostol Pavel capătă o greutate aparte: „Stați tari în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă” (1 Co 16, 13). Sfânta Anastasia a împlinit această chemare nu prin cuvinte, ci prin întreaga sa viață. Fidelitatea ei față de credință nu a fost una formală, ci una vie, hrănită din rugăciune și din nădejdea în Dumnezeu. În mijlocul încercărilor, ea a rămas statornică, dând mărturie despre ceea ce Sfinții Părinți au numit adesea „răbdarea care naște nădejde” (cf. Rm 5, 3-4).

Un loc aparte în înțelegerea vieții Sfintei Anastasia îl ocupă vocația sa de mamă. În sânul familiei, ea a împlinit o lucrare de mare preț: formarea duhovnicească a copiilor săi: Evreta, Ecaterina și Anastasiu. Prin

exemplul personal, prin cuvânt și prin rugăciune, a sădit în inimile lor dragostea de Dumnezeu și de Biserică. Rodul acestei lucrări se vede în chip deosebit în viața fiului său Anastasiu, care avea să devină marele apărător al Ortodoxiei transilvănene, Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei. Prin viața și purtarea ei, a sădit în sufletul acestuia dragostea de Dumnezeu și de Biserică. Astfel, ceea ce s-a lucrat în taină, în familie, a rodit mai târziu în lucrarea văzută a acestuia în viața Bisericii. Prin aceasta s-a adevărit cuvântul Scripturii: „Pomul bun face roade bune” (Mt 7, 17).

Sfinții Părinți au vorbit adesea despre puterea educației primite în copilărie. Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază că, „dacă vei întipări în sufletul copilului încă fraged învățăturile cele bune, nimeni nu va putea să i le desprindă; ele se întăresc ca și sigiliul aplicat pe ceară”¹. În acest sens, buna creștere în credința ortodoxă pe care Sfânta Anastasia a oferit-o Sfântului Andrei apare ca una de o însemnătate covârșitoare, educație care va marca înseși sufletele creștinilor transilvăneni pe care acesta îi va păstori.

Lumea de astăzi, cu frământările și schimbările ei, nu este lipsită de provocări asemănătoare celor din trecut. De aceea, exemplul Sfintei Anastasia

¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Despre slava deșartă și despre creșterea copiilor”, 20, în *Despre feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*, EIBMBOR, 2007, p. 402.

rămâne viu și actual. El ne amintește că, indiferent de context, credința ortodoxă trebuie păstrată și rodită, cu sinceritate și cu încredere în Dumnezeu. Mai mult, viața ei ne cheamă să redescoperim importanța familiei ca loc de creștere duhovnicească. Într-o vreme în care legăturile dintre oameni sunt adesea slăbite, mărturia ei arată cât de mult poate însemna o inimă credincioasă pentru generațiile care vin.

Binecuvântăm apariția acestui volum dedicat Sfintei Anastasia Șaguna, care se dorește a fi nu doar o prezentare biografică a Sfintei, ci, în chip deosebit, o invitație la meditație și la întărire sufletească, o chemare la a descoperi lucrarea lui Dumnezeu în viața oamenilor simpli, dar arzători în credință, și la a înțelege că sfințenia se poate naște acolo unde există credință, răbdare și dragoste.

**ANASTASIA ȘAGUNA,
MAMA SFÂNTULUI IERARH
ANDREI ȘAGUNA
(1785 – † 17 ianuarie 1836)
*Argumente de canonizare***

Diac. Dr. MIRCEA-GHEORGHE ABRUDAN,
cercetător științific de gradul II,
Institutul de Istorie George Barițiu
al Academiei Române

I. Viața sfântă și ortodoxia credinței

Anastasia Muciu s-a născut în anul 1785 în familia negustorului macedo-român Anastasiu Mihail Muciu, stabilit în jurul anului 1780 în nord-estul Ungariei, la Mișcolț, unul dintre ctitorii marelui biserici ortodoxe din acest oraș, finalizată în anul 1806. Cele mai importante valori cultivate și transmise mai departe cu sfințenie de negustorii macedo-români, refugiați în Imperiul habsburgic, au fost ortodoxia credinței și limba română. La vârsta de 17 ani s-a căsătorit cu negustorul Naum Șaguna, fiind cununați în biserica din Mișcolț la 1

mai 1802 de către preotul Constantin, iar naș le-a fost Atanasiu, fiul lui Adam Gherga. Cei doi au avut patru copii: Evreta (n. 1804), Ecaterina (n. 1806), Anastasiu (n. 1808), „botezat și miruit” în 28 decembrie 1808 de preotul Constantin din Mișkolț, și Maria, moartă în copilărie¹. În anul 1813, după ce a dat faliment, Naum Șaguna a trecut la romano-catolicism, cu gândul de a-și încredința copiii spre educație Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Agria (Eger), după cum prevedea legea în Regatul Ungariei din acea vreme. Așa se face că cei trei copii urmează gimnaziul minoriților din Mișkolț și liceul piariștilor din Buda, pe cheltuiala Arhiepiscopiei de Eger. Cu toate acestea, la atingerea majoratului, toți cei trei redactează o cerere scrisă către palatinul Ungariei spre a li se permite să se întoarcă la „Sfânta Biserică Greco-Orientală a părinților”. Din mărturiile documentare și din cele transmise pe cale orală și notate de istoricul Ioan Lupaș în broșura „Viața unei mame credincioase”, știm că această decizie s-a datorat educației moral-religioase primite de cei trei copii de la mama lor Anastasia, pe care reputatul istoric o caracteriza drept o „leoaică care-și apără copiii cu toată îndrăzneala și vitejia și a vegheat ca

¹ Nicolae Popea, *Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna*, ediție, studiu introductiv, note, glosar și indici de Mircea-Gheorghe Abrudan și Casian Rușet, Editura Episcopiei Caransebeșului/Editura Școala Ardeleană, Caransebeș/Cluj-Napoca, 2025, pp. 71-72.

sufletele lor să nu se despartă nicidecum de credința strămoșească, fiind adânc pătrunsă de adevărul că credința cea mai sfântă și curată este aceea în care s-au închinat și au răposat părinții și strămoșii noștri”².

Pentru a-și pune copiii la adăpost de preluarea lor forțată de către parohul romano-catolic din Mișkolț, Anastasia Șaguna i-a dus la Pesta, în casa unchiului ei matern, bogatul negustor Atanasie Grabovski, ctitor și patron al bisericii ortodoxe greco-valahe din oraș. Reclamată de arhiepiscopul Fischer de Eger la palatinul Ungariei, Anastasia este obligată în vara anului 1816 să le permită celor trei copii să studieze la liceul călugărilor piariști din Pesta și să participe acolo la slujbele religioase. Dar, înainte de a ceda presiunilor exercitate asupra ei și a copiilor de oficialitățile catolice din Pesta, Anastasia a călătorit în iunie 1816 la Viena, pentru a obține o audiență la împăratul Franz I, în susținerea cauzei copiilor ei, soldată însă eșecului. Rezoluția imperială din 30 august 1816 dispunea ca Anastasia Șaguna să-și dea numai decît copiii în grija arhiepiscopului Fischer de Eger, pentru a fi crescuți în religia romano-catolică, la care tatăl lor se convertise. Constrânsă de legislația habsburgică, Anastasia Șaguna nu a avut ce face și s-a supus rezoluției imperiale de a încredința educația

² Ioan Lupaș, „Viața unei mame credincioase”, în Pr. Acad. Ioan Lupaș, *Scrieri alese despre mitropolitul Andrei Șaguna*, ediție, studiu introductiv și note de Mircea-Gheorghe Abrudan și Petru-Toader Damian, Editura Andreiana, Sibiu, 2021, pp. 107-108.

școlară a copiilor ei Bisericii Romano-Catolice. Cu toate acestea, Anastasia s-a îngrijit de sufletele lor și le-a cultivat dragostea pentru Biserica Ortodoxă, ducându-i duminica la bisericile ortodoxe din Mișcolț și Pesta. În raportul consiliului orășenesc din Pesta către împăratul Franz I, din 24 iunie 1815, se arată că copiii lui Naum Șaguna se află împreună cu mama lor, de 5 luni de zile, în Pesta, la Grabovsky, cercetând „în fiecare duminică și în sărbători biserica greco-valahă”, iar un timp au fost chiar și la Viena, unde au cercetat școala grecească, tocmai pentru a nu fi încredințați ascultării arhiepiscopiei de Eger³. Această mărturie documentară este certificată și nuanțată de mărturia personală a mitropolitului Andrei Șaguna, care spre sfârșitul vieții i-a mărturisit protopopului Ioan Mețianu de la Râșnov că în copilărie, „pe vremea când umbla el la școala catolicilor din Mișcolț, mamă-sa îl învăța acasă învățăturile sfintei noastre biserici strămoșești”, iar duminica și în zile de sărbătoare mai mare îl trimitea cu prescuri la biserica greco-valahă din oraș, pentru edificarea căreia se osteniseră ambii lui bunici⁴.

³ Ioan Lupaș, *Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului Mitropolitan, Sibiu, 1909, p. 17.

⁴ Ioan Lupaș, „Viața unei mame credincioase”, în Pr. Acad. Ioan Lupaș, *Scrieri alese despre mitropolitul Andrei Șaguna*, ediție, studiu introductiv și note de Mircea-Gheorghe Abrudan și Petru-Toader Damian, Editura Andreiana, Sibiu, 2021, p. 118.

Prin urmare, educației evlavioase primite de la Anastasia i se datorează întoarcerea la Ortodoxie a tuturor celor trei copii la vârsta majoratului, de la Evreta și Anastasiu păstrându-se cererile oficiale adresate monarhului pentru a primi permisiunea de a reveni la „legea strămoșilor lor și de a urma preceptele bisericii greco-orientale”. Cererea lui Evreta e semnată la 12 ianuarie 1822, a Ecaterinei e din 15 noiembrie 1823, reiterată în 26 august 1824, iar a lui Anastasiu e datată 29 decembrie 1826. După diferite tergiversări, toate cele trei cereri au fost aprobate de autoritățile imperiale, bineînțeles că nu înainte ca cei trei petenți să fie obligați să urmeze un curs catehetic romano-catolic de șase săptămâni, care a avut drept scop descurajarea acestui pas și convingerea de a rămâne romano-catolici⁵. Analizând acest întreg proces, Ioan Lupaș menționa că gestul celor trei trebuie perceput și ca o împlinire a „rugăciunilor neîntrerupte ale Anastasiei, care n-au rămas fără ascultare, căci pentru sufletele bune și evlavioase a lăsat Dumnezeu bucuria izbânzii”⁶.

În declarația semnată de Anastasiu Șaguna la 9 zile după ce împlinise vârsta legală de 18 ani, se preciza că, studiind cu succes eminent în gimnaziile regești din Mișcolț și Pesta și ocupându-se sârguincios cu studiul religiei, cunoaște amănunțit principiile

⁵ *Ibidem*, pp. 119-128.

⁶ *Ibidem*, p. 130.